נמחרת. לקיחת קידושין: **סניחא כו'.** פלוגתייהו לקמיה: **אדון כותבו.** "בתך קנויה לי" וטיתו לאב כדרך שאר קידושין שהבעל כותב בתך היא מקודשת לי: **אלא למ"ד אב כותבו.** לא יליף משאר קידושין ומגליה דקני ליה שטרא: **לא הלא כנעני עבדים.** לעבדים כעבד כנעני שאם סימא את עינו וכן שיניו של עבד עברי שיצא יוצא בכך אלא שיתן לו דמי עינו וזה מגליה שם ויוצא: **אבל נקנים פיה.** כנעני עבדים. כנעני והם נקנין בשטר כדלקמן (דף כב:) דליתיקש לקרקעות דנקנין בשטר בכסף ובחזקה: **ומאי ניהו חזקה.** ולקמן (שם) מפרש כילד בחזקה שיכפה לעשות מלאכה לחתן: **והתנחלתם אותם.** בעבד כנעני כתיב אותם ולא לאחוזה הנקנין בחזקה ולא אחר: **בנכסי הגר.** שמת ואין לו יורשין וזכסיו הפקר: **נכסי לבני אם אחרת.** הקישה לכתוב לאחרת נגעלת על הלימוד של "כלאת העבדים" שבא ללמדנו על קנין השטר ולא על החזקה **אבל מיקרי שטר.** לאו מקודשין ליף דמיקרי אדון כותבו אלא מגליה דקני ליה בשטר אבל עבד כנעני ואב כותבו כי היכי דשטר שדות מוכר כותבו כדלעיל (גיטין דף ט.) מן "ותקח לה ספר המקנה": **שלינו יוצאים כראשי מיבריים.** ונענשיה מיבריך ולא למידק מינה לכל נקנים כקנין עבדים דבכל קרא דמיבעי לגופיה לא לחי לחזקה: **מאי כנעלת.** דלדוקיא נמי לחי לומר לך מדין ליאה לבדה מיעטוהה ולא מדין הקנין: **נמס לי שטר.** הא אין גופו קטי אלא חוב ממון עבודת שם שנים שם עליו: **נימא לא כאפי תרי זיל.** ליה לי עלך מידי" ונפטר: **גופו קנוי.** עד שיגיעו ימי חיפוסו ולפיכך הרב שמחל על גרעונו אינו מחול ולריך שחרור ואם לאו מחזר ומשתעבד בו אם ירצה דלא מחיל ממון אלא לגבי שחרור ונתן ליה: דייק בו מחילת ממון אלא לגבי שחרור דכתיב "לא תמכרו לה מתמכרת לה" וגמר "לה-לה מתנה": **במיתת אב.** אבוה: **מיפס שמוליאה מרשות אב.** שאין מעשה ידיה ליורשיו דלקיימא לן בכתובות (דף מג.) אמר רב יהודה אמר רב בת הגיזונית מן הארוס מעשה ידיה לעצמה אמר רב כהנא מ"ט דרב דכתיב "והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם" אותם לבניכם ולא בנותיכם לבניכם מגיד שאין אדם מורים זכות שיש לו בבתו לבנו: **שייר מיתת אדון.** דקי"ל לקמן (דף יז:) דאיכא עובדא לא הכי: **דאיפא נמי באים.** דכרלע נמי יוצא במיתת אדון דאיכא שבד לא הכי כדתנן במתניתין (גיטין דף יד:): **ואלא ניתני.** מיתת האב הוקיל ולא שייר מידי: **שיש לו קנבס.** ולסקו מקנתו, ושם שנים, ויוכל, כולהו ידעי לאימת וכמה: **ופא תימנין כו'.** שם שממהרת להביא ויש שמתמהרת: **למעלה.** אימת דמייתא לאחר י"ג שנים הוו סימני עגרות: למטה

מיתה שמוליאה מרשות אב אינו דין שמוליאה מרשות אדון. ואם תאמר מופה תוכיח שמוליאה מרשות אביו ואין מוליאה מרשות אדון דאי אמרת אדון אין לחם קוצה בת תבורו שהרי יכול להכניסה ולהוליאה מרשות אדון וי"ל מה לאופה שכן אינה מוליאה מרשות אב אלא מדמתו ולכך אינה מוליאה מרשות אדון תאמר במיתה שמוליאה מרשות אב ואם

אינו מחול באמירה אלא בשטר: ופסחברא דכי אמרינן דסחילה א"צ קנין ה"מ היכא דלית ליה משכון על המלוה אבל אית ליה משכון עליה לא קנו מידו כלום עד שיחויר לו המשכון ומיהו דיקא במשכנו שלא בשעת הלוואה דשעבודא מיהא אית ליה עליה דהא קנין דעבד עברי כמשכון הוי ובלא שטר אינו כלום וה"נ אמרינן לקמן גבי אמה העבריה היא נמה משכון הויא ב) וכי כתב לה שטר הר"ל במחויר ליה על המשכון. ופסחברא דמלוה בשטר אם מחל המלוה אע"פ שלא החזיר לו את השטר הויא מחילה דשטר ראיה בעלמא הוא. ותני עבד עברי דנקבה בשטר ודקפ"ד דקפ"ד ג) מלמה דנ"ל ומאן דמתני' לא מטיב ליה מיפס משם וכו' .

ג) תוי נ"ל ויש לו זכות בגופו בשביל מתנו לין המלוה וכו' . ב) מלמה דנ"ל וכי כתב ליה שטר הר"ל כמחויר לו את המשכון . ג) תוי נ"ל דנקבה בשטר ומאמ"ב דקדקינ"ד דכמלוה היא דמרגיו וכו' . ד) מלמה דנ"ל ומאן דמתני' לא מטיב ליה מיפס משם וכו' .

בעובד כוכבים שישנו תחת ידך, או אינו אלא בעובד כוכבים שאינו תחת ידך? אמרת וכי מה אפשר לעשות לו הא אין *הכתוב מדבר אלא בעובד כוכבים שישנו תחת ידך:

בשטר. מנלן? אמר עולא אמר קרא "אם אחרת יקח לו" הקישה הכתוב לאחרת מה אחרת מקניא בשטר אף אמה העבריה מקניא בשטר, הניחא למ"ד "שטר אמה העבריה אדון כותבו אלא למ"ד אב כותבו מאי איכא למימר? דאיתמר שטר אמה העבריה מי כותבו רב הונא אמר אדון כותבו רב חסדא אמר אב כותבו, הניחא לרב הונא אלא לרב חסדא מאי איכא למימר? אמר רב אחא בר יעקב אמר קרא "לא תצא כצאת העבדים" אבל נקנית היא לקנין עבדים ומאי ניהו? אבל נקנית היא בקנין עבדים ומאי ניהו חזקה? *אמר קרא "והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם" אותם בחזקה ולא אחר בחזקה אין אותם בשטר ולא אחר בשטר: **מתברא** "לא תצא כצאת העבדים" מה ראית? **מתברא** שטר ה"ל לרבויי *שכן מוציאה בבת ישראל **ארבעה** חזקה ה"ל לרבויי שכן קונה בנכסי הגר *בראשונה מידה לא אישכחן **א בעית אימא** - לרבי אחנא "אם אחרת" ורב הונא האי "לא תצא כצאת העבדים" מאי דריש ביה? ההוא מיבעי ליה שאינה יוצאה בראשי אברים כעבד ורב חסדא א"כ לכתוב קרא "לא תצא כעבדים" מאי "כצאת העבדים" ש"מ תרתי: וקונה את עצמו בשנים: דכתיב "ששש שנים יעבד ובשביעית וגו'": ביובל: דכתיב "עד שנת היובל יעבד עמך": בגרעון כסף: *אמר חזקיה דאמר קרא "והפדה מלמד שמגרע פדיונה ויוצאה. תנא **ונקנה את עצמו בכסף ובשוה כסף ובשטר** בשלמא כסף דכתיב "מכסף מקנתו" שוה כסף נמי *ישיב גאולתו אמר רחמנא לרבות שוה כסף בכסף אלא האי "שטר" הא "אילימא דכתב ליה שטרא אדמיה, היינו כסף אלא שיחרור שטר" למה לי לימא ליה באפי תרי "זיל א"נ באפי בי דינא זיל"? *אמר רבא יאת אומרת עבד עברי* גופו קנוי והרב שמחל על גרעונו אין גרעונו מחול: יתירה עליו אמה העבריה: אמר ר"ל *אמה העבריה קונה את עצמה במיתת האב מרשות אדון מק"ו: ומה סימנין שאין מוציאין מרשות אב מוציאין מרשות אדון מותה שמוציאה מרשות אב אינו דין שמוציאה מרשות אדון מותה רב הושעיא יתירה עליו אמה העבריה שקונה את עצמה בסימנין ואם אתא ניתני נמי מיתת האב? הנא ושיר בא שייר דהאי שייר מיתת האדון א משום מיתת האדון לאו שיורא הוא דכיון דאיכא נמי באיש לא קתני, ואלא ניתני? הנא דבר שיש לו קצבה קתני לא קתני אם סימנין דאין להם קצבה וקתני? אמר רב ספרא אין להם קצבה למעלה, אבל יש להם קצבה למטה

לך קנין גדול מזה: **מיתה** שמוליאה מרשות אב אינו דין שמוליאה מרשות אדון. ואם תאמר מופה תוכיח שמוליאה מרשות אביו ואין מוליאה מרשות אדון דאי אמרת אדון אין לחם קוצה בת תבורו שהרי יכול להכניסה ולהוליאה מרשות אדון וי"ל מה לאופה שכן אינה מוליאה מרשות אב אלא מדמתו ולכך אינה מוליאה מרשות אדון תאמר במיתה שמוליאה מרשות אב ואם

בעובד. כוכבים שאם יעבד בו עד היובל ואין לתת לו עליו בעקיפין ות"ל תיפוק ליה מדכתיב (ויקרא כה) ותשב עם קונהו משנת המכרו לו עד שנת היובל דאי בעובד כוכבים שאינו תחת ידך ות"ל דאי מהתם ה"א דמיירי בעובד כוכבים שאינו תחת ידך דאתי קרא למימר שמודיעין לו את הדין לעובד כוכבים אם ירצה לשמוע לקבל עליו דין תורה אבל בעובד כוכבים שאינו תחת ידך ה"א לא מיתיב ליה כלל קמ"ל הא קרא דאייתר שהרי הרבה יובל כתיבי בפרשה לומר שאפילו יכול להוציא בעל כרחו לא תבא עליו בעקיפין ולא יצא אמ"כ יצאם כסף ואמ"נ דכתיב ותשב עם קונהו ולא יכשוט עליו שידקדק עם קונהו ולא יכשוט עליו ואמ"ש שאינו תחת ידך פעמים שיכול להעבירם עליו ולהעשותו בדין ותשבון ות"ל לא בעובד כוכבים שאינו תחת ידך מה שייך יובל ולמה לי כמי דקדוק כלל וי"ל דהכא שהעובד כוכבים בעות עליו ונתן לו מעות על מכר גופו בא הכתוב להשמיענו שלריך לדקדק: **שכן** מוליא בבת ישראל. הא דלא נקט שכן מבנים דהוא דמי טפי משום דבגנב כתיב בהליה: **לימא** ליה באפי תרי זיל. תימה לאמאי פריך גמרא ליימא ליה באפי תרי זיל לאמאי לא פריך ויפקירנו שהרי אפילו עבד כנעני שגופו קנוי יצא בהפקר לשמוטל דלאמר המפקיר עבדו יצא לחירות ות"ל גם שחרור בפ' הפועה (גיטין דף לח.) ולמה לי שטרא ואפילו למ"ד (שם): דהמפקיר עבדו יצא לחירות ולריך גם שחרור הייט משום הפקעת איסור כדי להחזיקו בבת ישראל וא"כ בע"ע למה לי שטרא דבלאו הכי מוחר וי"ל דאין ה"ג ומיהו לא הוה קשה למה לי שטרא ליפקוה בהפקר דפסיטא דיש יציאות אחרות לבד משטר אלא הכי קשיא ליה אף כשבא להוציאו בשטר למה לי שטר אומו לשון הכתוב בשטר דהייטו הרי את בן חורין הרי את לעצמך כדתנן בהמגרש (שם דף פה:) אומו לשון עצמו יאמר לו בע"פ דס"ד דאין לריך אלא מחילה כמו מחילת חוב בעלמא ולבסוף דמסיק ע"ע גופו קנוי לשון הכתוב בשטר אין מוציא בעל פה": **אמר** רבא זאת אומרת עבד עברי גופו קנוי. מדלא תקיב במתניתין שטר משמע דסבר דעבד עברי אין גופו קנוי, ותימה דרבא דקאמר עבד עברי גופו קנוי הכי פליג אמתניתין וליכא למימר דרבא דייק מברייתא הכי ולא לא סבירא ליה הכי דאמר לקמן בפירקין (דף מח.) עד היכן. נגנוב שבועה ומסיק רבא לטעמיה דאמר רבא עבד עברי גופו קנוי וי"ל דמתני' נמי סבירא דגופו קנוי ואת דלא תקיב שטר משום דתנא דמתני' לא תקיב אלא יציאות שהם בע"כ של אדון אבל שטר מדעתא של אדון: **והרב** שמחל על גרעונו. אבל אם לא היה גופו קנוי היתה מחילה מועלת ויש לדקדק מכאן דמחילה לא בעי קנין ומיהו יש לדחות דכיון שהוא מוחזק בגופו אין בהיבו אין האדון פסקיע זכות שיש לו על הגוף באמירה אלא בשטר הילכך אם מחל הגרעון כסף שיתחייב ליתן לו העבד אם ירצה לצאת

*סוגיית לשון ר"ל. תמיה לסוגיית מובאו ר' ר"ל.

*סוגיית לשון ר"ל. לקמא [מתוכות מנ.] עדיפא מה לרבא דאמר מפסיקו ל' לרב חסדא ובר. בתיבון לסוגיית דקא"ל מנסה לדחות "דא תנא כצאת" כן אמר לשון בדבר אחר [גיטין ח:] אבל בסוגיא מתכבת ונ"ל "כצאת" [גיטין ח.] מאקור לרב חסדא

**ר' תוס' תמיה. אינגיא בחומא בסוגיא מס' קידושין (נאמר לשון "ושרצ" ואחר דבריה לא אותות הוא מיהו אמרה דקא ר"ל טבר לרי לרב אותות. ר' אמת נמי תוס' ריב"ל מאמרא בר אמרת דקא"ל טלנ)

[גיטין יח: ידי]

[גיטין ח.]

ב"ק קיב: לקמן כח.

[זע"ע תוס' ב"מ קיב. סד"ס מחוק]

ב"מ יב:

סוכה נד. ב"ק י. מז. מנ. סב. כתובות מא. תענית יג: יד. יבמות כה: מנ. פה. לקמן מ. [מיר לה כוסה מח. מכות כלה:]

* אות. 13 ר"ינה

תיב פרשת נהר סיני פסיקתא פ' נסר סיני * אין עמן ובכות אלו אפילו את בא דבוהנו

** טאם אומר אם אם לא יצא מאמו אם אם לא ישתעבד לזר יד היבל

נוסח
מנלן דעבד (אמה) עברי נקנה בשטר

מהגה
[בית דף קיב:] "אמר קרא" ר' פסוקים - מקורות
נוסח דעבד עברי
ז) לר' הונא
ב) לר' חסדא

תת נוסח
מה' ר' הונא ור' חסדא - שטר אמה עבריה מי כותבו: ר' הונא - אדון (הקונה) כותבו דומיא דקידושין שבאל כותב שטר קידושין ר' חסדא - אביה (המוכר) כותבו

מהגה
(מדקה)
הוכחה בשטר קונה בעבד עברי מ"מ אינו מצא בבאת (עבדים)

דחיות/קושיות

*לגלות דל"ל לימוד על בבאת העבדים - בשטר (אחרת) ואמה (אחרת) דנקנית בשטר

נוסח
דרבים שבפס עבד עברי יוצא לחפש

מהגה
דלגלות דברים המונבים בגרייתא

נוסח/מהגה
אדוניאל אלא שלמי ריבוי מהו בשטר שחרור ונתני עבד עברי קונה בו את עצמו

[עי' תוס' ב"מ עט. ד"ה דלא ותוספות יבמות עב ד"ה אלמא]

נוסח
דינו ו{לא} - אמה עבריה יוצאת מבנות אדון דל יד מיתת אביה

מהגה
(מדקה)
קושיות על דינו של ר"ל

"ואם איתא ניתני נמי (אם קיים דינו של ר"ל) אמר לא קתני באמירות אלו"

תשובות/דחיות לקושיות

תוס' ר"י הזקן
באמי תרי זיל. דקס"ד דלית ליה זכותא בטיה דעבד ולא הוה אלא כלות ולמה לי שחרור יאמר לו בפני עדים כדי שלא יחזור בו שליך ושמעינן מהא דסמיכא א"צ קנין דאי צריכה קנין אמאי לא מני ליה בחבי אלא בשטר דסתם קנין לכתיבה עומד: [ואת אומרת]. מדאצרכת ליה שטר שהרוה ולא מני ליה באמירה בעלמא שטרי קנוי לו בלומר שיש לו זכות בגופו אלא בשטר הילכך אם מחל הגרעון כסף שיתחייב ליתן לו העבד אם ירצה לצאת

ג) מלמה דנ"ל ומאן דמתני' לא מטיב ליה מיפס משם וכו' .